

MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 20. Októberben 1787.

*M. R. Sz. I. Groff Széki Teleky Damokós Úrfinak
Füredről 8-dik Októberben 1787. Hórváth
Adám m. pr,*

U is Groff! a' Helikon bámúlni nem győzött,
R Mikor Groff Teleki Damokos himlőzött:
Most a' nagy bámúlást fel-váltja kettőzött
Öröm, hogy e' roszszbúl teste ki fejtőzött.
Bámúlt a' Helikon meg-himlőzésedenn;

Nem, mintha nagy tsuda történne tésteden,
Sem, hogy e' nyavalya, melly inkább kisdeden

Kap; kapott tizen-négy esztendő's létedenn.
Mert Atyád-is annyit sőt már tizen-hatot

Elt, mikor himlővel teste meg-rakatott. (a)
Még pedig mivel már árván hagyattatott,

Illy kezekközt mint Te nem apolgattatott.
Bámúlt hát, még pedig panasz és jaj között,

Hogy a' himlő, ágyhoz olly testet kötözött
Mellybe az Atyátúl 's Östül költsönözött

Nemes vérrel, lakni illy lélek költözött,
Kinek virtusai már gyengéségebe'

Nagy reményt gerjesztnek szüléji szívébe

G g g g

Hogy

(a.) M. R. Sz. I. Groff Széki Teleky Samuel V. Cancellarius
Ur, Democot Groff Úrfinak Edes Atyja.

Hogy a' bölts Teleky Groffoknak rendébe'

Attya' koszorúit újjal tetézné be. —

Bámúlt 's bánta, hogy egy ily serény elmének,

Mellynek gyors szárnyai Pegazus vízének

Szinte forrásáig már fel-repülének

A' fulljos nyavalyák akadályt vetének.

Momusként a' Músák már hibát kerestek (b)

Abban, hogy úgy öszve kötöttek a' testek

A' lelkekkel; hogy ott a' lelkek-is retek,

A' hol az ő testek beteg ágyba estek.

De ezt a' panaszt új bámulás váltotta

Fel 's már ezt maga-is Febus sokallotta,

Hogy ez a' sínlődő testbe zárt nagy Lélek,

Kit meg-nem íjesztnek a' halál' rév' szélek,

A' mikor fáj a' test, csontok, ínák, bélek;

Héjjaz a' kínokon 's mint egy játszik vélek,

Míg bölts biztatással Méltóságos Attya,

Beteg Fija szivét bár bátorígatja,

Vele-is a' bánat csak ki fakasztatja;

Hogy sok dolga közt-is Fiját nem hagyhatja:

El érti a' Fiú Attya nagy Szerelmét,

De nézd most a' beteg testben az épelmét,

Ezzel-is nagyítja szíve türeelmét,

Hogy a' biztató-is kefergi Sérelmét. —

A' ki nem bús, könnyű annak mást biztatni,

De ennek jó hasznát ritka találhatni,

Az együt sírónak mást vigasztalhatni,

Ez — Ez — ennek lehet gyűmölsét várhatni.

Damokos-is látvan Attya búsulását,

Annál jobb erőben érzi biztatását,

Fontosnak ítéli leg-kísőbb mondását

A' kiben képzei fájdalmai mását. —

De

(b.) Momusként; nem mint ha Momus is ugyan azt a' hibát,
hanem hogy ő is hibát kereset az ember alkotásában.

De ez; hogy példátlan elméjű Attyának

Fontos beszédei, nagy erőt adának

A' betegnek; tán csak bölts Attya' szavának

Gondoltatik lenni jó foganatjának.

Nézd-el hát, és bámulj emberi gyarló szív!

Millyen a' nagy Lélek? — melly mesterséges mű

Ez? hogy a' kit maga 's más' kinja sírni hív,

Kinos fájdalmival olyan bátran meg-viv.

Méltóságos Annyán ez ágyba esettnek (c)

A' jelek, fájdalmat és bút jelentgetnek,

Szem héjjai a' hány tseppet rejtegetnek

Most, majd bús Orczáján hat annyit görtgetnek.

„ Ah szerelmes Fijam! gondolja magába'

„ Édes Anyád csak négy esztendő korába

„ Szenvedte ezt; mikor még indulatjába

„ Nem fért a' fájdalom olyan divatjába'

„ De a' nyavalya-is ilyen erejébe'

„ Nem vólt rajtam; mint azt vagy Fijam testébe'

„ Erzi most; vagy csak mint fájdalmat rendébe'

„ Által költözteti hív Anya' szívébe.

„ Ha a' test távolyról mást nem érdekelhet, (d)

„ Hogy van? hogy szívemem szíved sebet szelhet!

„ Test az én szívem-is, 's most maga felelhet,

„ Hogy a' szív más szívben fájdalmat nevelhet. —

„ Sírjak e' hát 's kinod' én-is nevellyem-e?

„ Mert a' fájdalomnak ez-is egyik neme, —

„ Kész vizet ontani édes Anyád' szeme,

„ De tilt édes Atyád' bölts szava' érdeme. —

„ Rá tekint könyvekkel terhelt szem-héjjára

„ 'S nyomba rá is borúl finalmas Annyára

Pppp 2

Mária

(c) M. G. Iktári Berlen Susána a' betegnek édes Anya.

(d) Itt a' Vers szerző az *Actio in distans*-t lattatik előtteni,
de azt *cum grano salis* kell venni.

- „ Marfa (e) 's a' Grofné könyve tsordúltára ,
 „ Szóval felel Annya' néma panaszszára.
 „ Vajha ugymond, édes Anyám' siralmának
 „ Gyászszai, szomórú jelek ne vólnának
 „ Arúl, hogy kínjai e' nagy nyavalyának
 „ Komór hírmondói Bátyám' halálának.
 „ Ha ez meg-hal, ki lesz az Atyám Házába?
 „ A' ki bölts Nemzetünk' ebbe az ágába'
 „ Hágjon a' Laurusos Pindus oldalába'
 „ Szedett kofzorúkkal bölts Attya' nyomába.
 „ Ki teszi nemünket ditső érdemekkel
 „ Egygyefsé a' Tudós több Telekiekkel? —
 „ Engedd meg, fel-hagyván Halál! e' febekkel,
 „ Hadd kérkedjen Házunk ezzel a' Gyermekkel.

El jajdul keserves Nénnye panaszszára.

A' tsets szopó Ferencz, (f.) talám utóljára
 Battyán való bújja bizonyítására.

Sir ő-is, a' gyászszos több szívek módjára.

Es bizony fok beteg ezt vélné magában,

Kinek mint magának tsak jaj van szájában;

Àzt tenné, ha vólna néki hatalmában,

Hogy ötet sirassa minden a' szobában. (g.)

De e' beteg Urfi Attya tanáttsára

Halgat, és nem hagyja maga szabadjára

Erzését; 's e' hármias panasz hallására

Okot keres kinya tsilapítására. (h)

„ Hogy

(e.) M. G. Kis Afzszony Szeki Teleky, Mária a' betegnek
 testvér Huga.

(f.) M. G. Urfi Széki Teleky Ferencz a' betegnek testvér
 ötte.

(g.) Plura sunt, quae nos terrent quam quae premunt, & soe-
 pius opinione quam re laboramus. *Seneca.*

(h.) Possunt & dura molliri, & angusta laxari, & gravia sci-
 te ferentes minus premere. *Seneca,*

- „ Hogy úgy mond egy Fiút szánjon édes Attya,
„ Az Atyai érzés méltán kívánhatja,
„ De bölts biztatása lám mind azt mutatja;
„ Hogy reménységgel van keverve bánatja.
„ Könyvét édes Anyám hogy nem tûrterhi,
„ Lehet, hogy kínomat nagyobbbnak vélheti
„ Mint van; mert a' búsnak az a' természeti,
„ Hogy minden jel njabb búval rettegteni.
„ Csak e' meg tarkázott testre tekintése,
„ 'S ennek ama' széptől nagy külömbözése (i.)
„ 'S gyógyulásom felől kétségeskedése,
„ Egy Anyának, nem nagy szivenn lövellés-e?
„ Testvérim hogy sirnak gyenge természetek
„ Okozza 's még azért én boldóg lehetek,
„ Véreim! 's rólatok könyvet törölhetek
„ Hogy illy nyomórútnak lenni képzeltek.
„ Tartom ugyan testem' nyavalyák fészkének,
„ De hiszen ez, minden Anya' szülöttének
„ Törvényje, 's a' testek, testek sem Jennének,
„ Ha semmi nyavalyát 's kint nem szenvednének.
„ Ezt most úgy szenvedem mint el múlhatatlant (k.)
„ Melly egyfzersmind tanit engem' egy tudatlant:
„ Hogy úgy nézzek minden bajt, mint nem váratlant,
„ Mert nem szül e' Világ meg-változhatatlant.
„ Nem azt nézi a' bölts, mit szenved? 's szenvedett?
„ Hanem hogy még a' Sors mi reményt engedett?
„ Es ha egy két eset rontja mindenedet;
„ Örülj, hogy magadat meg-tartott Tégedet.
„ Fáj minden tetemem; de úgy e' még élek?
„ Vigasztalhatja bát magát a' jó Lélek. —

G g g g 3

De

(i.) Virg. Aeneid. II. V. 274. Hei mihi qualis erat! quantum mutatus ab illo Hectore.

(k.) Culpa est non ferre quod ferendum est. Seneca.

- „ De hát-ha meg-halok? — akkor majd nem félek
 „ Sullyos kinjaimtól 's nem küszködöm vélek.
 „ Szenvedem hát a' Kint a' mint szenvedhetem,
 „ Es leg nehezebben ez egygyet tűrhetem,
 „ Hogy már-is, 's hát ha még tovább gyötrettetem,
 „ Szuléim fájdalma céljává tétetem. —

Oh fzerentsés elme' bódog biztatása!

Oh nagy Szív a' ditső Virtusok' forrása!

Oh okos gyermek, de egy öreg bölts másja!

Oh gyászos Helikon, méltó bámúlása!

Bámúlása — melly mig bánatját segíti:

Pirosló Sugárt egyfzer ki deríti

Apoló — szűzeit neki melegíti,

'S kértelkedéseket ekkép' könyebbíti:

„ Nem Halál a' vége minden nyavalyának, —

„ Ez a' Groff Teleki Samnel' Házának

„ Gyászfa, 's nyavalyaji fzerelmes Fijának

„ Már tsak ekkorra is jobbra változának. —

„ Sokat lehet ugyan bámúlva siratni

„ Itt, de leg jobbára ezen bámúlhatni,

„ Hogy ezt úgy tettett az égnek igazgatni

„ Hogy e' nyavalyából jót lehet várhatni.

„ Ott éset Damokos ezen nyavallyába,

„ A' hol Minervával lakik egy szobába'

„ Bölts Eskulapius, 's a' hol mostanába'

„ Legtöbb, 's leg jobb Orvos van — B. Városába'

„ Orvosók, Patikák, hasznos füves kertek,

„ Orvosók kik lelket mind én tölem nyertek;

„ Kiket már-is áldnak sok ágyba heverték,

'S kik elébb tiz nappal már szenni mertek;

„ Hogy nem vetnek neki leg-fellyebb két hetet,

„ Hogy az ágyfenékre most le-szegeztetett

„ Urfi, az egektől vízfzfa térítettett

„ Egéllégben, fogja látni az életer.

„ A'

- „ A' himlős beteget bõltsen gyógyíttják ott,
 „ Nem zárják a' lyukba mint a' rab szolgákat
 „ Nem raknak halmosan rá meleg párnákat,
 „ Hanem ki rendelik a' tisztább érákat.
 „ Mellyeken a' tiszta és friss levegőben
 „ Hordozzák, de nem mord 's ártalmas időben,
 „ Fel gyógyúl Domocos, sőt fel is gyógyúla; —
 Már a' nagy fájdalom 's szenvedés el-múla.
 „ Groffné Afiszony-Annya, ki nem rég búsula
 „ Törli szemét — törli a' könyveket rúla.
 Aldott nap! mit adtál vizfíza egy Atyának? —
 Egy Fit — mit küldöttél haza két Hazának? —
 Egy Hazafit — de mit nyértél Minervának? —
 Egy gyors követőjét Attya' nyomdokának.
 Elly hát kedves Urfi! 's Sullyos nyavalyádnak
 El-múltán örvendő e' Magyar Músádnak
 Add meg ezt: hogy révén nevedet Példának
 Légy egy méltó Fija Atyádnak, 's Hazádnak.

A' két Virgiliusról.

XX ét Virgilius volt, szolljak e mint bíró?
 XX Polydorus hazug, Máró volt vers-író.

A' Trombitáról.

XX a' melly élesen olly eszesen szólnál
 XX Ostoba trombita, jó Prókátor vólnál.
 Perelnél, és egyet ernél Ciceroval,
 Búlszen meg-felelnél mindennek Platóval.

Venus és Owenes.

Oh Venus! szép Aszfsony vagy, még-is meg-vetlek,
 Owené! vén Anglus, vagy még-is szeretlek.
 Ha ifju vagyok-is Owenust szeretem,
 Venust, ha Isten-is, minthogy tsal, meg-vetem.
 Sokan Venus előtt térdre esni készek,
 De ha nints jobb Isten, én Atheus léfzek.

Pandora Pixise.

Pandora! meg-ürült tele volt pixifed,
 Columbus meg-tölti, mihelyt hozzá viszed.
 De nem fér abban el, mert ő-is nadrágba'
 Hozta az alsóból a' felső világba.
 Rofzból jóba hozta, uj Világból óba,
 Hogy mi is ptrüszfzentjünk ifzonyu hajóba'.
 A' varjuval hollót 's ebbel farkast váltál,
 Pándora! Pallásra kérlek, mit tsináltál?
 Szerezz több pixift-is, vagy ha nints, pap fákot,
 Vidd-el, hogy ne szijjúk ezt a' rosz tubákot,

Ne tudja a' bal kéz, mit tsinál a' jobb.

Nindent adni venni jobb kezem azért kész,
 Hogy a' bal ne tudja, mír mivel a' jobb kéz.

Fő az aratás.

A' fzoyszéd miveli sovány feleséged'
 Kövér aratás vár Komám Uram! téged'.